

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. I. Vi Sacerdotii præcisè non obligantur sub mortali singuli
Sacerdotes ullo tempore celebrare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Et dato, quod sufficeret applicatio ante sumptionem Sacramenti, quæ saltem est pars integralis Sacrificii, satis constaret effectum non suspendi post peractum & integraliter completum Sacrificium ad libitum Sacerdotis; in cuius certè potestate non aliter est Sacrificii effectus, quam sit ipsum Sacrificium: sicuti in potestate ministri non aliter est effectus Sacramenti, quam ipsum Sacramentum.

oblacioni cruentæ per incrementum quovis modo derogetur.

Cumq; natura hominum ea sit (utor verbis Tridentini sess. 22. cap. 5.) ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustollì; propterea pia Mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quedam submissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronuntiarentur, instituit. Ceremonias nem adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliq; id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti Sacrificii commendaretur, & mentes Fidelium per hæc visibilia Religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur. De his itaque visibilibus signis instituitur

137. Te Missa Sacrificium uberrimè percipiunt fructus Sacrificii cruci-

Finio Sectionem, & ingentè fateor, plurima, quæ in ea diximus, valde incerta esse, cum pendeat à voluntate Christi, de qua non satis constat, vel ex Scriptura, vel ex Conciliis, aut Traditione. Firmissimè autem teneas, & nullatenus dubites, per hoc divinum ac sacrosanctum Missa Sacrificium uberrimè percipi fructus Sacrificii Crucis, tantùm abest ut

SECTIO QUINTA.

De solemnibus Missa Sacrificii ceremoniis.

Libet hanc Sectionem auspiciari ab illis verbis Concilii Tridentini sess. 22. in decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ: *Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missa Sacrificium omni Religionis cultu, ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitavit, maledictum in sacris Litteris eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessarium fuerit, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa hostia, quæ Deo Patri reconciliati sumus, in altari per Sacerdotes quotidie immolatur, satis etiam apparet omnem operam ac diligentiam in eo ponendam esse, ut quantà maxima fieri potest interiori cordis munditiâ & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur.*

Et quidem de interiori cordis munditiâ & puritate fusissimè egimus disputatione præcedenti sect. 10. per totam. Impresentiarum autem tractandum erit de exteriori devotionis ac pietatis specie, id est, de tempore, loco, aliisque circumstantiis hujus Sacrificii. Sit itaque

CONCLUSIO I.

Vi Sacerdotii præcisè non obligantur sub mortali singuli Sacerdotes ullo tempore celebrare.

Videtur esse sententia D. Bonaventuræ 4. dist. 12. art. 2. q. 1. ibi: *Si autem Sacerdos non vivat de altari, sed in libertate sua remaneat, non tenetur magis ad Sacramentum Eucharistiæ accedere, quam alius homo ex debito; sed magis ex bono, & equo.* Eandem tenet Victoria in Summa

num. 94 citans Caietanum parte 3. q. 82. a. 10.

Quod autem Adversarii dicunt, illum articulum seu commentarium articuli expunctum fuisse jussu Pii V. Pontificis Maximi in Romana editione, nequiquam probat hanc sententiam esse falsam & improbabilem; sed cum Caietanus esset Archithomista, ageretque non solum commentatorem, sed propugnatorem quoque sententiarum D. Thomæ, noluit Pontifex (ipse quoque Thomista) ut extaret, maxime in Romana illa editione suâ auctoritate Pontificiâ editâ, sententia manifestè opposita Doctori Angelico. Quamquæ, ut bene notavit Victoria supra, D. Thomas non exprimat hoc esse mortale.

Plures alios refert Suarius disp. 80. sect. 1. pro hac sententia dicens, non videtur posse negari, quin probabilis sit, ita ut qui se illi practicè conformavit, à peccato mortali excusari possit. Ratio, quia præceptum, præsertim sub peccato mortali, asserendum non est sine fundamento, quod moraliter convincat, hæc autè nullū apparet hujusmodi, ut patebit ex eorū solutionibus.

Primum eruitur ex illis verbis D. Ambrosii: *Grave est, quod ad mensam tuam mundo corde, & manibus innocentibus non venimus; sed gravius, si dum peccata metuumus, etiam Sacrificium non reddamus.* Sed primum est mortale: ergo & secundum.

Respondet Doctor Seraphicus: *Dicendum quod loquitur de talibus, qui tenentur (ex assumpto officio curæ pastoralis) vel si de omnibus, tunc loquitur de immunditia veniali, non mortali.* Alioquin falsa esset sententia ibi contenta; nam indubiè gravius peccatum est, celebrare in mortali, quam omittere celebrationem Sacrificii: minus autem peccatum esse posset, celebrare in peccato veniali, quam non celebrare.

Omitto illa verba in Divo Ambrosio non reperiri, ut contrariæ sententiæ Doctores

S. Bonav. Victoria. Caietanus.

pro qua sententia plures Auctores citat Suarez. Eius probatio.

3. Obijciunt et auctoritas D. Ambrosii.

Ad quam respondet D. Bonaventura.

Secunda responsio, quod auctoritas ista in Ambrosio non reperitur.

fatentur, vel si aliquis in eo legerit, cur non citat librum aut locum, ut & alii invenire aut legere possint?

4. Obicitur II. auctoritas Innocentii III.

Secundò argumentantur Adversarii ex Innocentio III. cap. Dolentes 9. de Celebr. Missarum, ubi inter alia quorundam Sacerdotum peccata refert, quòd aliqui vix quater in anno celebrant, & postea subjungit: *Hæc & similia sub pena suspensionis penitus inhibemus.*

quæ non convincit.

Sed neque hoc argumentum aliquid convincit; quia nusquam apparet præceptum pluries quàm quater in anno celebrandi. Exscribo totum caput, quia notabile est, & ex contextu facile unusquisque cognoscat, quæ fuerit mens Pontificis.

ut patet legitimum.

Dolentes referimus (inquit Innocentius III. in Concilio Lateranensi cap. 17.) quòd non solum minores quidam Clerici, verum etiam aliqui Ecclesiarum Prælati, circa commensationes superfluas, & fabulationes illicitas (ut de aliis taceamus) serè mediæ noctis expendant, & somno residuum relinquentes, vix ad diurnum concentum avium excitantur, transcurrente undique continuâ synopâ Matutinum.

Sunt & alii, qui Missarum solemnia vix celebrant quater in anno: & (quod deterius est) interesse contemunt: & si quando dum hæc celebrantur, intersunt, Chori silentium fugientes, intendunt exterius colloquutionibus laicorum: dumq; auditum ad indebitos sermones effundunt, aures intentas non porrigunt ad divina.

Hæc igitur, & similia sub pena suspensionis penitus inhibemus, districte præcipientes in virtute Obedientiæ, ut divinum Officium nocturnum pariter & diurnum, quantum eis Deus dederit, studiosè celebrent pariter & devotè.

in quo agitur de obligatione celebrandi Missarum solemnia in Choro.

Ecce non loquitur Pontifex de obligatione, quam quisque Sacerdos habet præcisè ex vi suæ Ordinationis ad privatim celebrandum Missam, de qua sola loquitur Conclusio; sed de obligatione celebrandi Missarum solemnia in Choro, ut patet ex illis verbis: *Chori silentium fugientes &c.* quæ utique est juris Ecclesiastici, eodem titulo cap. 11. ibi. *Mandamus quatenus nullum in vos torporem negligentie obrepere permittatis, quò minus & pro anniversariis defunctorum, & pro festo, vel feria, secundum temporum congruentiam Missarum solemnia conventualiter celebretis.*

5. An concernat vtrum Prælatos? Lugo.

Addit Lugo disp. 20. n. 6. nec illam penam esse de facto, sed comminatoriam; nec Decretum illud videri directum nisi ad Prælatos Ecclesiarum, de quibus dixerat esse nonnullos, qui vix quater in anno celebrabant, & quod deterius est, nec intererant.

Verum enim verò illud Decretum concernere omnes Clericos, etiam minores, de quibus in principio capitis fit mentio, & quibus incumbit celebratio divini Officii nocturni pariter & diurni, non video quomodo aliquis

possit ambigere, qui verba textus inspexerit. Unde ex illo textu communiter Theologi probant Officium divinum tam publicum, quàm privatim, ex quocumque titulo obliget, sive ex Beneficio, sive ex Ordinatione vel aliunde, illud, inquam, recitari debere studiosè pariter & devotè. Quomodo ergo illud Decretum ad solos Prælatos videtur directum?

Quidam etiam existimant, quòd pena suspensionis non cadit super omissionem celebrationis, de qua in illo capite fit mentio, sed tantum super defectus scandalosos in divinis Officiis, ut ex fine, inquirunt, & titulo capitis constat. Titulus autem capitis est: *Præceptum Prælati & Clericis in virtute obedientiæ, ut nocturnum Officium & diurnum studiosè celebrent & devotè.* Finem capitis habes superius.

Et quidem si hi Auctores intelligant, illam penam non cadere super omissionem privatæ celebrationis, consentio; idque, quia, secundum me, illius non fit mentio in illo capite; aliàs afficere omissionem Missæ solemnis, non dubito, cum expressa de ea fiat mentio, & commode intelligi possit sub divinis Officiis diurno, argumento cap. *Alma Mater* 24. de Sentent. Excom. in 6. de quo latius conclusi sumus, hujus sect. n. 818.

Tertiò probant aliqui obligationem aliquando celebrandi ex officio Sacerdotis: *Omnis namque Pontifex* (inquit Apostolus Heb. v. 1.) *ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis, non tantum suis, sed etiam populi.* Peccat ergo graviter, si non satisfaciat muneri suo. Sicuti si Rex non regeret, aut Gubernator non gubernaret.

Respondeo; etiam officium Sacerdotis est absolvere à peccatis: nam dictum est Apostolis & eorum in Sacerdotio successoribus, *Quorum remisistis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Et tamen non obligantur, nisi in necessitate, vel ex aliquo pacto seu contractu superaddito.

Similiter officium Diaconi, nonne cantare Evangelium? Et tamen nulla obligatio. Sic ergo Sacerdos potest accipere potestatem celebrandi, absque obligatione exercendi illam, nisi necessitas, vel alius titulus obliget.

Olim Reges habebant potestatem sacerdotalem; in lege naturæ omnes Primogeniti, in lege scripta omnes filii Aaron: quis tamen dixerit omnes illos obligatos fuisse ad offerendum per se ipsos, quando abundè per alios erat provisum populo de Sacrificio?

Atque hinc festinè & clarè solvitur ultimum & optimum argumentum, quod desumitur ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ubi apertis verbis docet Christum in ultima Cena Apostolos suos constituisse novi Testamenti Sacerdotes, & eisdem, eorumque in

Sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepisse per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem.

Verba Tridentini sunt: Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans (Christus) Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit, ac sub eandem rerum Symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituat, ut sumerent, tradidit, & eisdem, eorumq; in Sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem; uti semper Catholica Ecclesia intellexit & docuit. Ergo omnes, & singuli Sacerdotes, sicuti ex vi hujus præcepti divini accipiunt potestatem, ita quoque debitum & obligationem offerendi.

Si quis dixerit illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi aliq; Sacerdotes offerrent Corpus & Sanguinem suum, anathema sit. Tridentinum suprâ can. 2. Quid luculentius dici poterat?

Ad hoc, inquam, argumentum citius respondetur Negando Consequentiam: alioquin sicuti ex visitorum verborum, omnes & singuli Sacerdotes accipiunt potestatem singulis diebus offerendi illud Sacrificium, imò pluries in eadem die, ita quoque acciperent debitum & obligationem offerendi, quod manifestè constat esse fallum.

Latius ergo patet potestas, quam præceptum; sicut ex parte objecti, sic etiam ex parte personarum: nam potestas datur singulis scorsim; præceptum autem imponitur singulis, prout componunt communitatem: præcipitur quippe Sacerdotibus usus hujus Sacrificii, hoc est, ut eurent ne defit in Republica Christiana oblatio hujus Sacrificii, quo tamquam supremo ac perfectissimo cultu decet frequenter Deum coli.

Ecclesie igitur præcipitur, secus singulis Sacerdotibus in particulari, nisi in defectum aliorum: ac proinde ad Prælatos Ecclesie spectat providere Reipublice Christiane de necessario Sacrificio. Ex quo sequitur hoc corollarium: Quamdiu Ecclesia non determinat quando & quoties, sive in anno, sive in vita, singuli Sacerdotes debeant sacrificare, non obligantur.

Sicuti Gen. 1. cap. v. 28. præcepit Deus hominibus Matrimonium, dicens: Crescite, & multiplicamini, & replete terram. Dedit quoque eis potestatem generandi, sine qua multiplicatio foret impossibilis. Nùm ideo rectè insertur: Ergo singuli homines in particulari tenentur contrahere Matrimonium, obligantur uti potentia generativa ad multiplicationem generis humani? Tota Ecclesia clamat contrarium.

Institutio contractus Matrimonii (inquit Scotus 4. dist. 26. q. 3. n. 18.) est per modum

præcepti affirmativi; ita quod obligat semper, sed non ad semper, sed tempore necessitatis: non tantum in principio, sed adhuc eodem modo videtur obligare, si paucus in filius ex aliqua causa accideret, puta, ex bello, peste, vel clade, & huiusmodi. Igitur præceptum Matrimonii & hoc nostro tempore adhuc obligat, sed communitatem generis humani, non autem singulos homines in particulari, nisi in defectum aliorum.

Simili modo singuli Religiosi habent potestatem & jus cantandi Officium divinum in Choro sui Monasterii, & communitas habet obligationem gravem cantandi illud, non tamen singuli in particulari, quando per alios sufficienter providetur, & cantatur. Sic ergo institutio Sacrificii, & consecratio Sacerdotum obligat graviter eorum communitatem ad offerendum illud Sacrificium, & singulis dat facultatem, sed tamen absque gravi obligatione, quamdiu non est necessaria eorum opera, & per alios provisum est, quantum sufficit, ut Christiana Respublica eo Sacrificio non careat.

Unde Christus instituens Sacrificium, & designans Sacerdotes, non præsumitur aliter singulos obligasse, nisi juxta conditionem ipsius materiae, & prout Sacerdotes aliqui in Republica obligari solent ad offerenda Sacrificia.

Nota, quod Concilium dicat: Vix semper Catholica Ecclesia intellexit & docuit. Porro Ecclesiam non semper intellexisse illis verbis singulis in particulari esse impostam obligationem aliquando celebrandi, patet; quia D. Bonaventura, & ante ipsum Aletis illud præceptum negavit: prout etiam negavit Gabriel Palatius, Richardus, Victoria, Ledesma, Puteanus, Rodriguez, Cajetanus. Et probabile putant non dari tale præceptum Henriquez, Suarez, Lugo, Dicastillo, Diana.

Sed dicit aliquis; video solutiones argumentorum contrariae partis, interim expecto probationem positivam vestrae Conclusionis. Respondeo nostram Conclusionem esse negativam, neganti autem non incumbit probatio, sed affirmanti. Ratio ergo sufficiens est; quia nullum extat jus sive naturale, sive positivum, quo singulis Sacerdotibus in particulari imponitur gravis obligatio aliquando in anno, vel in vita celebrandi vi præcisè suæ Ordinationis.

Confirmatur ex praxi Ecclesie, in qua non solum antiquis temporibus multi Monachi plurimis annis, imò aliquando totâ vitâ in solitudine vixerunt sine Sacrificio, sed & nostro tempore (inquit Cardinalis Lugo disp. 20. n. 12.) Sanctissimus Patriarcha Ignatius, postquam Sacerdos factus fuit, per annum integrum à Sacrificio celebrando reverenter abstinent, ut se accuratius piis meditationibus & mentis puritate ad illud Sacrosanctum Mysterium præpararet. Illud autem fecisse exere-

nisi in defectum aliorum.

Item obligatio cantandi in Choro Officium divinum tantum communitatem afficit.

Neque aliter Ecclesia Catholica intellexit obligationem celebrandi;

ut patet ex D. Bonav. Aletis & aliis multi Auctoribus.

Ratio Conclusi quia nullum extat jus obligans.

Confirmatur ex praxi Ecclesie.

rote, vel ignorantia, non est præsumendum de tanto viro. De speciali quoque motione spiritus Sancti, ex qua multa interdum operantur Sancti præter communem legem, non constat.

13.
Praxis anti-
quæ Eccle-
siæ.

Longo.

Non bene
probat ex
cap. Nullus
de Consec.
dist. 1.

Ostendit ibidem Eminentissimus secundum mores antiquæ Ecclesiæ non fuisse ita facile privatis Sacerdotibus frequenter celebrare, sicut hodie est; quia, inquit, ut significat Hormisdæ Papa in cap. Nullus de Consec. dist. 1. in qualibet Ecclesia unicum erat altare, sicut & in veteri Testamento unicum erat templum, & in eo unicum altare Sacrificii.

Sed hæc probatio, meo iudicio, nulla est. Accipe verba textus: Nullus Presbyter in Ecclesia consecrata aliud altare erigat, nisi quod ab Episcopo loci sanctificatum est, vel permissum, ut sit discretio inter Sacrum, & non Sacrum: nec dedicationem fingat, nisi sit. Ubi Gloss. Dicitur hic, quod in Ecclesia consecrata non debet fieri altare, nisi quod Episcopus loci consecraverit, vel consecrari permiserit. Ergo in qualibet Ecclesia unicum erat altare; qualis consequentia?

An fortè nunc licitum est cuilibet Sacerdoti erigere aliud altare, nisi quod ab Episcopo loci est sanctificatum, vel permissum? Constat soli Episcopo sanctificationem altaris competere, & tamen hodie plurima altaria in eadem Ecclesia.

14.
Melior pro-
batio delu-
mitur ex
Concilio
Antifiodo-
rensi.

Meliùs ergo probatur ex Concilio Antifiodorensi cap. 10. Non licet, inquit, super uno altario in una die duas Missas dicere, nec in altario, ubi Episcopus Missas dixerit, Presbyter in illa die Missas dicat. Ideo fortassis, quia in unica Ecclesia, unicum singulis diebus erat offerendum Sacrificium, quod adhuc modo apud Græcos in usu est. Plura ad hoc propositum vide apud Lugonem supra.

Mirum sanè, si Ecclesia unquam agnovit illam obligationem in singulis Sacerdotibus, quod nullum certum tempus hucusque determinaverit illius obligationis, sicuti determinavit tempus præcepti Confessionis.

15.
An Ecclesia
in Concil.
Trident.
determina-
verit tem-
pus obliga-
tionis con-
secrandi?

Immo, inquis, determinavit tempus in Concilio Tridentino sess. 23, de Reformat. cap. 14. ibi: Curet Episcopus, ut ii (Sacerdotes) saltem diebus Dominicis, & Festis solemmibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent.

Respondeo; monet Concilium Episcopum, ut curet, non verò imponit præceptum Sacerdotibus sic faciendi illis diebus: hæc enim nemo sic illa verba intellexit. Quis namque Sacerdotum putat se peccare mortaliter, quia in diebus Dominicis non legit Sacrum, si aliunde non obligetur? Hortatur ergo Concilium & Episcopos, & Sacerdotes ad illud, quod maximè congruum est dignitati tanti muneris & potestatis à Christo acceptæ, ut saltem illis diebus, qui specialiter

divino cultui sunt consecrati, speciali illo cultu, & inter cæteros præstantissimo, Deum colant.

Cum igitur determinatè non constet de frequentia, aut modo illius obligationis, his Auctoribus asserentibus sufficere, ut quilibet Sacerdos vel semel in anno celebret; aliis existimantibus, obligari unumquemque ad celebrandum ad minus ter, vel quater: rursus aliquibus Doctores imponentibus singulis Sacerdotibus specialem obligationem celebrandi in triplici Paschate; aliis affirmantibus obligationem quotidianam: nonnullis totum relinquendum arbitrio prudentis; malo dicere cum Doctore Seraphico, & aliis multis, tam antiquis, quàm recentioribus, nullam esse obligationem, saltem gravem, seculo scandalo, ac alio particulari titulo.

Si dixeris; datur speciale præceptum diligendi Deum super omnia, estò non constet determinatè, quando, & quoties præcisè hoc præceptum per se obliget.

Respondeo; præceptum diligendi Deum expressum habemus Deut. 6. v. 5. Dilige Deum, & in tota anima tua, & in tota mente tua, & in tota virtute tua. Similiter Matth. 22. v. 36. & sequentibus: Magister quod est mandatum magnum in lege? Ait illi Iesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum, & primum mandatum.

Quod autem illud præceptum concernat singulos homines in particulari, & non tantum communitatem hominum, quis potest prudenter dubitare? Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum, inquit Christus supra v. 39. Et verò dilectio sui ipsius, quem concernit, nisi singulos in particulari? Dilectio ergo sive Dei, sive proximi, sive sui ipsius non exhibetur nomine communitatis, sed cuiusque hominis in particulari, & ideo unumquemque in particulari obligat.

Porro oblatio Sacrificii, cum sit actus publicus, utpote publicæ auctoritate institutus, ut nomine totius communitatis per ipsum Deum colatur, per se solum respicit ipsam communitatem, cui proinde incumbit providere, per hunc, vel illum in particulari, ne desit.

Unde non obstat quod per Iy Hoc scribit I. uc. 22. singulis præcipiatur sumptio Eucharistiæ: hæc enim est actus singularis, & privatus, adeoque censetur juxta materiam subiectam singulis præcepta; accedente præsertim iterato præcepto de eadem re Joan. 6. v. 54. Nisi manducaveritis carnem filii hominis &c. at verò Sacrificium, ut jam dixi, est actus communis publici officii, non tam privatam (uti sumptio) quàm publicam spectans utilitatem communitatis.

Dixi

Sect. 5. De solemn. Missæ Sacrificiū cerem. Concl. 1. 463

19. An si levis obligatio celebrandi.

Sententia Valquez.

Responitur.

10. In materia per se gravi ponit quis tantum levis peccat.

si virtus est qua præcipitur, aut finis ob quem præcipitur, sit illam levis.

Monitio pro sacerdotibus. Vn. Beda.

Dixi autem: *Obligationem satem gravem*; quia videtur esse peccatum veniale spiritualis cuiusdam prodigalitatis, & desidiæ, seu otiositatis, absque causa amittere lucrum talenti accepti, & privare proximum fructu Sacrificii, non exercendo potestatem acceptam.

Sed audiamus Vasquezium: Ego (inquit disp. 232. n. 3.) censeo, si semel concedamus, ut necessariò concedendum est, peccare Sacerdotem, qui numquam in vita, aut in anno celebrat, peccatum illius non solum veniale, sed mortale esse: cum enim ex eo quòd Sacerdos non celebrat, peccare nequeat, nisi præceptum habeat celebrandi, & huiusmodi præceptum de re gravi & notabili sit, ut patet, ejus omissio non potest non esse mortalis: sicut etiã omissio Communions in Paschate cuiusque laico mortalis est: neque enim minus grave censeri potest præceptum celebrandi cuiusque Sacerdoti impositum, quàm præceptum in Paschate communicandi, quod pro laicis latum est. Hæc ille.

Respondeo vulgari exemplo: inutiliter expendens centum florenos proprios, nonne peccat? Nemo dubitat. Interrogo, peccat graviter? Negant omnes; sed veniali peccato prodigalitatis bonorum temporalium. Peto rursum, si novisset non expendere illos centum florenos, peccaret solum venialiter? Quis audeat affirmare? Præcipiat Rex vel Princeps suis subditis, ne talem summam pecuniæ prodigant, quia necessaria pro bono communi, nonne prodigalitas, quæ ex se solum esset peccatum veniale, per illud præceptum superadditum transit in peccatum mortale? Quis ambigat?

Ergo similiter, est celebratio Missæ ex se sit materia gravis, & per consequens ejus omissio peccatum mortale quando ab Ecclesia præcipitur in ordine ad gravem finem, ad quem multum conducit; v. g. ad exhibendum tale obsequium religiosum Deo, quale est in audiendo Sacro in diebus Festis; vel in ordine ad munendum se & reficiendum cibo spirituali, ad confortandum animum pro vincendis tentationibus, qualis finis reperitur in præcepto Communions; equidem cessante tali fine, & attento solo dispendio fructus spiritualis, quod vel ipse Sacerdos, vel alii ex illa ommissione incurrunt, iudico non esse nisi peccatum veniale: quia licet materia ex se gravis sit, virtus tamen ex qua præcipitur, & finis ad quem præcipitur, levis. Vide quæ in simili diximus disp. 1. sect. 7. conclus. 11. nu. 188. Certè ratio naturalis, quamvis in illa ommissione aliquam dicet indecentiam, attamen non mortalem.

Ceterum diligenter notent Sacerdotes, quod ait Venerabilis Beda in cap. 2. Act. Apostolorum: *Sacerdos legitime non impediens celebrare prætermittens, privat quantum in se est Beatam*

Trinitatem laude & gloriã, Angelos letitiã, peccatores veniã, iustos subsidio & gratiã, in Purgatorio existentes subsidio & refrigerio, Ecclesiam speciali Dei beneficio & seipsum medicinæ remedio.

Dixi etiam, *Seculoso scandalo*; quia putat Lugo supra nu. 13. hodie vix posse excusari à culpa gravi Sacerdotem non celebrantem per totum annum; quia scandalum grave generat, & indicium est corruptissimæ vitæ. Quod si veram esset, vel hoc unicum me moveret ad amplectendam communem sententiam. Etenim si ratio naturalis non dicat gravem turpitudinem in ommissione celebrationis per totum annum, ut quid tam graviter alii scandalizantur?

Docent communiter Theologi, aliqua peccata externâ commissa in loco sacro, puta, tactus impudicos, copulam carnalem &c. inde contrahere malitiam sacrilegii mortalem, seclusã quacumque lege Ecclesiasticã, idque non ob aliam rationem, quàm quia populus per illos actus graviter scandalizatur & offenditur. Ergo si similiter graviter scandalizatur ex illa ommissione celebrationis, quidni etiam ex natura rei sit peccatum mortale? Paryam profectò video disparitatem. Quid ergo?

Dico; scandalum hic oritur non ex natura ipsius ommissionis, sed magis ex contraria praxi, quia enim homines sciunt Sacerdotes probos & honestos, non tantum secundò aut terciò, sed frequentissimè singulis annis celebrare; hinc dum vident aliquem numquam celebrantem, iudicant ipsum esse corruptissimæ vitæ, tamen aliquando posset habere justam rationem abstinendi, de qua si edocerentur, minimè scandalizarentur, id est, nequiquam iudicarent ipsum esse malæ ac improbæ vitæ.

Unde scandalum hic præcisè in eo consistit, quòd proximo detur occasio huiusmodi iudicii, ex quo non potest colligi gravis malitia ommissionis secundum se; at verò fornicatio v. g. in Ecclesia non contrahit gravem malitiam sacrilegii ex simili aliquo iudicio populi, cui dat occasionem; sed quia jure merito, omnibus, sicuti à parte rei sunt, consideratis, graviter populus offenditur, prudenter iudicans in illo actu gravem irreverentiam contra loci sanctitatem. Quare non est propriè dictum scandalum, sed iusta offensio; si populi, quidni etiam Dei, cuius templum violatur?

Dixi denique, *Ac alio particulari titulo*; nam Primò:

21. An ommissio Sacrificii per totum annum sit mortalis ratione scandalizati? Lugo.

22. Ex quo scandalum hic oritur?

& in quò consistat?

CONCLV.